

Lokalt arbete mot ungdomsrån – exempel och erfarenheter från lokala aktörer

Denna exempelsamling handlar om lokalt arbete mot ungdomsrån. Syftet är att, med hjälp av olika exempel, inspirera till ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete mot ungdomsrån. Kommun och polis kan tillsammans med andra aktörer göra en stor skillnad.

Brottsförebyggande arbete behöver utformas utifrån de specifika lokala förutsättningarna och de problem som finns och som kan variera mellan olika kommuner. Exempelsamlingen har därför strukturerats utifrån att ett brottsförebyggande arbete behöver vara kunskapsbaserat, det vill säga initieras av någon aktör, samt bygga på analyserade lägesbilder och riktade åtgärder mot brottsligheten¹. Vår förhoppning är att skriften ska ge ett konkret stöd till hur kommun eller polis kan utforma ett arbete för att förebygga ungdomsrån.

Skriften är framtagen med hjälp av Göteborg (stadsdelarna City och Nordost), Malmö, Helsingborg, Örebro, Södertälje, Solna, Haninge, Nacka och polisregion Stockholm.

Kommunerna mobiliserade på olika sätt det förebyggande arbetet i samband med det ökade antalet ungdomsrån under 2018–2020.

Exempelsamlingen bygger på intervjuer med representanter för polis, socialtjänst och i vissa fall lokala brottsförebyggande samordnare.

Intervjuerna kompletteras med information från ett seminarium om ungdomsrån som Brå arrangerade i januari 2022, samt ett skrivet material från polisregion Stockholm. De uppgifter som gäller lokala förhållanden bygger uteslutande på dessa källor.

När det gäller mer övergripande konstateranden refereras återkommande till den rapport om ungdomsrån som Brå publicerade 2021 (Brå 2021a).

¹ Mer information om kunskapsbaserat brottsförebyggande arbetet i samverkan finns i boken *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete* (Brå 2020) eller på webbsidan: www.bra.se/samverkan.

Några av de viktigaste lärdomarna som lokala företrädare uppger att de dragit av arbetet med ungdomsrån är:

- *Ungdomsrån är en brottskategori som kommer i vågor.* Ha beredskap även i perioder då rånerna går ned och ta fram regelbundna lägesbilder. Ha exempelvis en organisation som kan aktiveras vid behov eller håll frågan aktuell i befintlig brottsförebyggande samverkan.
- *En fungerande och kvalitativ samverkan mellan polis och kommun är viktig* men flera andra aktörer måste involveras, exempelvis det lokala näringslivet och föreningslivet.
- *Direkta, riktade insatser mot brottsligheten* på de platser och tider där den sker har effekt.
- *Ju tydligare kartläggning och gemensamma lägesbilder, desto bättre insatser.*
- *Tydlig och enkel information* till exempelvis föräldrar och verksamma aktörer vid en rånvåg kan bidra till en ökad beredskap och ett snabbare agerande.
- *Tidigt agerande, såväl vid en trend av ökande ungdomsrån som vid handläggning och samverkan runt de unga individer som begår rån, kan förebygga att brotten upprepas.*
- *Stöd till utsatta ungdomar är nödvändigt.* Även föräldrar till rånutsatta unga efterfrågar stöd.
- *Det är viktigt att följa upp arbetet och dra lärdomar inför en eventuell ny ökning av rån.*

FAKTA OM UNGDOMSRÅN

Brå genomförde år 2021 en särskild studie kring personrån mellan ungdomar: Ungdomsrån. En kartläggning av nuläge och utveckling (2021a). I rapporten beskrivs brottslighetens utveckling och spridning i landet.

I rapporten konstateras att ungefär var fjärde av de ungdomar som misstänks för ungdomsrån misstänks för mer än ett rån. Den grupp som misstänkts för ungdomsrån flera gånger står för hälften av alla ungdomsrån. Personrån räknas som ett strategiskt brott, det vill säga ett brott som indikerar fortsatt högfrekvent brottslighet hos individer (Brå 2021b). Personrån är också ett brott som får spridningseffekt, på så sätt att det skapar otrygghet i omgivningen hos barn, ungdomar och familjer. I Brås rapport om ungdomsrån konstateras att många av de ungdomar som misstänks ha rånat andra ungdomar bor i utsatta områden med hög brottslighet (Brå 2021a). Eftersom det också kan finnas kopplingar till gängkriminalitet behöver rån förebyggas på såväl strukturell som individuell nivå. Därutöver behövs såväl åtgärder som är mer kortsiktiga och direkt riktade mot brottet för att få stopp på en rånvåg, liksom mer långsiktiga och trygghetsskapande åtgärder.

Vad gäller orsaker bakom ungdomsrån konstateras i Brås rapport strävan efter högre status som ett motiv, vid sidan av motiv som pengar, spänning och konflikter. I rapporten konstateras att fler flickor än tidigare misstänks för rån och att den sistnämnda orsaken – konflikter – är mer vanlig bland flickor än pojkar som begår rån. Det kan då handla om mobbning, svartsjuka och påstådd ryktes-spridning. Där pojkar begår rånerna handlar konflikterna mer om exempelvis tidigare kränkning eller annan typ av bakomliggande konflikt (Brå 2021a).

Rapporten visar också på en ökning av misstänkta flickor och att det är viktigt att synliggöra flickorna. De rån där flickor är gärningspersoner skiljer sig från de rån där pojkar är det, och det är därför viktigt att se över insatser (såväl förebyggande som åtgärdande) så att de inte endast är anpassade efter pojkar (Brå 2021a).

Brås rapport lyfter också vikten av stöd till den rånutsatta ungdomens föräldrar, något som föräldrar till utsatta ungdomar i studien säger sig ha saknat (Brå 2021a).

Organisation för att i samverkan förebygga ungdomsrån

Ungdomsrån är en brottslighet som kommer i vågor. Ett exempel på det är antalet misstänkta för personrån under 21 år. Där ökade antalet misstänkta under åren 2008 och 2009 för att sedan minska fram till 2013, då antalet ökade successivt, men särskilt mycket under åren 2018 och 2019 (Brå 2021a).

En mobilisering av ett förebyggande arbete vid indikationer på en uppgång underlättas om den struktur och organisering som behövs är utarbetad i förväg. Flera av de intervjuade framhåller en etablerad samverkan för brottsförebyggande arbete som är både etablerad och kvalificerad som viktig. Utifrån den kan tillfälliga operativa samverkansgrupper bildas.

I **Örebro**, till exempel, togs frågan om de ökande ungdomsrånen med till det lokala brottsförebyggande rådet ÖreBRÅ. En särskild arbetsgrupp bildades sedan med representanter för grundskolan och gymnasieförvaltningen, City Örebro (handeln), försäkringsbolag, polis och brottsförebyggande strateg. I arbetsgruppen togs bland annat en kommunikationsplan fram. Arbetsgruppen är numera vilande, men har beredskap om en ökning av rån återigen blir aktuell i Örebro.

I **Södertälje** skapades efter kartläggning och orsaksanalys en rångrupp som bestod av en kommunpolis, en operativ koordinator, gruppchefen för ungdomsgruppen, en brottsanalytiker samt en underrättelsefunktion. Gruppen träffades en gång i veckan och diskuterade lägesbilden samt vad som krävdes av varje aktör. Utifrån denna lägesbild fördelades konkreta och specifika uppgifter till de medverkade i gruppen som de utförde till nästa möte. För att kunna agera tidigt vid en eventuell ny rånvåg har en person vid polisen ansvar att övervaka trender i Södertälje, men också i andra närliggande lokalpolisområden. Denna person jobbar även tätt med operativ beredare för att arbeta fram en plan för hur man bör agera vid en eventuell uppåtgående trend.

I **Helsingborg** har socialtjänst och polis sedan 2009 haft en samverkansform som kallas för *krimteam*. Teamet arbetar med nästan alla typer av brott (med undantag för sexuella brott) där barn och/eller ungdomar är gärningspersoner, målsägande eller anhöriga. Teamet medverkar vid förhör, och ibland kan de också vara med om husrannsakan hos ungdomen blir aktuellt. Därutöver samordnas i teamet de insatser som kan bli aktuella för unga som begått brott. Exempel på insatser är ungdomstjänst och särskilt kvalificerad kontaktperson – SKKP. När antalet ungdomsrån steg riktade krimteamet sitt arbete mot detta.

Malmös socialtjänst organiserades om under 2020 och 2021. Omorganisationen har påverkat hur polis och socialtjänst arbetar med ungdomar som begår brott, och enligt respondenten har det möjliggjort en bättre samverkan mellan de två myndigheterna. I dag finns det flera avdelningar som har ett specialiserat fokus på ungdomar med beteendeproblematik, och de har därmed lyft bort övrig miljöproblematik som ligger på andra avdelningar (barn som far illa i hemmet, men inte har egen beteendeproblematik). Socialtjänsten har förbättrat sin samverkan med polisens ungdomsenhet. Socialtjänsten har också delats in geografiskt och är numera likt polisen indelade utifrån stadsdelar, vilket har förenklat samverkan ytterligare.

Kartläggning och orsaksanalys identifierad plats och tid för brottsligheten

En kartläggning gällande brott kan göras på olika sätt, och i de flesta fall är det bra att ha flera källor till kartläggningen. Detta för att få en nyanserad bild av situationen och underlätta för orsaksanalys och beslut om åtgärder. När det gäller ungdomsrån kan anmälda brott vara en källa, händelserapporter en annan och intervjuer med unga en tredje. I det sista fallet får kommunen också ungdomars perspektiv på problemet.

Under 2018–2020 ökade antalet personrån mellan unga markant i Sverige (Brå 2021a).

I flera av kommunerna och i polisregion Stockholm gjordes egna lokala kartläggningar och analyser av brottsligheten. Den lokala kunskapen gjorde att de brottsförebyggande resurserna kunde riktas direkt mot utsatta platser vid utsatta tider. Analyser av platserna visade att de hade många närvarande unga, få närvarande vuxna och inte fri sikt. Förutom analys av modus, plats och tid sökte man även förklaringar till varför de unga begår brott. Det kan vara värdefull information när man väljer åtgärder för att avbryta en kriminell livsstil.

I **Örebro** organiserades lägesbilsarbetet i en samverkansform som kallas EST (Effektiv Samordning för Trygghet). Inom ramarna för EST genomförde polisen och kommunen en gemensam kartläggning utifrån antalet rapporterade händelser. Exempelvis gjorde polisen en extra analys av hur många av rånerna som faktiskt hade ungdomar som förövare. Kommunen gjorde en enkät via e-post till fritidsgårdschefer, fältarbetare och skola med frågor om hur vanligt fenomenet ungdomsrån var, om man såg mönster eller samband och om man hade andra reflektioner.

I **Södertälje** visade en kartläggning över de ungdomsrån som rapporterades under 2020 att de oftast skedde på så kallade hot spots, platser där mycket folk passerade, exempelvis i anslutning till bussar och pendeltåg samt i centrum. Man kunde även identifiera en så kallad hot time, det vill säga den tid på dygnet då flest rån begicks, vilket var i samband med skoldagens slut.

I **polisregion Stockholm** tillsattes en särskild arbetsgrupp som fick i uppdrag att ta fram en fördjupad lägesbild samt förslag på regionala prioriteringar för att förebygga, förhindra och utreda personrån kopplat till ungdomar. Bland annat togs en karta över så kallade hot spots fram, där det framgick vid vilka platser ungdomar i högst utsträckning begick och blev utsatta för brott. Som ett komplement till kartläggningen beskrevs även hur rånerna genomfördes. På så sätt kunde polisen också identifiera trender och ringa in gemensamma omständigheter kring brotten.

I **Helsingborg** ändrade polisen för ett par år sedan arbetssättet vid inrapportering av rån, som de bedömer underlättar kartläggningen. Alla personrån dokumenteras nu i en gemensam Excel-fil. Där noteras platser, tider och eventuella modus operandi, det vill säga på vilket sätt brottet begåtts. På så sätt får polisen en överblick som kan göra det enklare att se mönster gällande ungdomsrånerna.

I **många kommuner kan problematiken se olika ut mellan olika områden och stadsdelar**. Det finns till exempel en stor variation på mängden ungdomsrån i Göteborgs olika delar, vilket innebär att varje stadsdel arbetar baserat på sin egen problematik. Exempelvis har kartläggning visat att **Göteborgs City** har haft en kontinuerligt hög andel ungdomsrån, medan det har gått mer upp och ned i de nordöstra delarna av Göteborg.

I **Göteborg** identifierades den dominerande orsaken till ungdomsrånerna vara att komma över pengar till narkotika, ett tillvägagångssätt som gärningspersonerna bedömer som enkelt.

Även **Haninge** uppger att det är en av orsakerna till de ungdomsrån som begicks där. Poliser bedömde enligt respondenten även att det också kunde finnas en koppling till kriminella gäng, där ungdomar som begår personrån ofta gör det på uppdrag från de äldre grövre kriminella. Det ska dock understrykas att det inte framgår av intervjuerna hur analysen av orsakerna gått till i Göteborg och Haninge.

I **Brås rapport framgår att ett antal bostadsområden** med låg socioekonomisk status, som också i flera fall finns med i polisens lista över utsatta områden, har en hög koncentration av ungdomar misstänkta för rån (Brå 2021a).

I **Malmö** identifierades ett mönster i mängden inrapporterade ungdomsrån, då rånerna såg ut att öka i samband med lansering av nya telefoner eller märkeskläder. Ökningen sågs som en indikator på att en orsak till att unga rånar är att få tag på de nyaste sakerna, som i sin tur kan vara ett sätt att få högre status i den egna gruppen.

Som nämndes i inledningen konstaterar Brå (2021a) att motiven bakom ungdomsrånen ofta är pengar, spänning, status och bakomliggande konflikter.

Åtgärder för att förebygga ungdomsrånen

I flera av de lokala exemplen genomfördes riktade åtgärder mot platserna och tiderna som identifierats i lägesbilsarbetet. Flera uppföljningar visade också att brotten på dessa platser minskade. Det är svårt att helt säkert avgöra om det är åtgärderna enbart som påverkat brottsligheten, men det kan antas ha med det intensifierade lokala arbetet att göra. När det gäller särskilda platser, som **Mall of Scandinavia**, som pekats ut i Solnas kartläggning av ungdomsrån, och i **Nacka** centrum kan det vara enklare att se direkta resultat av ett intensifierat arbete riktat direkt mot brottsligheten.

I **Nacka** visade kartläggningen att många rån skedde i ett specifikt område. Då mobiliserades den befintliga lokala trygghetsgruppen och ett extra möte utlystes. Trygghetsgruppen består av representanter för skola, fritidsgård, fastighetsägare, föreningsliv, polis och räddningstjänst. Mobiliseringen resulterade i att många engagerade sig. Föräldragrupper ökade närvaron på platsen, väktare hade ökad koll i gallerior, kommunen röjde sly på platsen för att öka insyn och ridande polis sattes in. Arbetet ledde till att flera gärningspersoner kunde gripas.

I **Solnas köpcentrum Mall of Scandinavia** engagerades genom samverkan så kallade ungdomsvårdare, väktare som arbetar kontaktskapande med ungdomarna. Men även fler ordningsvakter engagerades på kritiska tider och platser som identifierats. Polisen anpassade sin närvaro på samma sätt med både uniformerad och civilklädd personal. Särskilda ungdomspoliser med god lokalkännedom arbetade med att identifiera och följa upp ungdomar för att förebygga brott.

Signaler om en ökning av ungdomsrån i **Nordöstra Göteborg** ledde till att flera aktörer samlades och en särskild samverkansgrupp etablerades. Denna grupp består av socialtjänsten, polisen, fritidsgårdar och trygghetsamordnare. Dessa samverkar också med näringsidkare och föreningar för att fånga upp oro kring ungdomar.

I **Nordöstra Göteborg** nattvandrar föräldrar och andra frivilliga sedan tidigare i områden med social oro. Det är viktigt att kommunen ger stöd till dessa grupper så att de fortsätter, menar en representant för stadsdelen.

I arbetet med hot spots används i **polisregion Stockholm** numera 15-minutersmetoden *Koper Curve*, som är en utvärderad metod i arbete med hot spots för att förhindra eventuellt nya brott (Koper 1995). Genom den täta kommunikationen och en fungerande dialog har en överensstämmande lägesbild alltid delats mellan polis och övriga aktörer.

Genom en tät samverkan och god kommunikation med externa aktörer möjliggörs gott arbete. Exempelvis med ordningsvakter på LOV 3§-områden (utpekade platser enligt 3 § lagen om ordningsvakter (1980:578)). De ordningsvakterna har haft ett intresse av ungdomar och samverkan. De har aktivt arbetat för att öka tryggheten, och ordningsläget runt den aktuella platsen har förbättrats avsevärt under piloten.

Åtgärder för att förebygga fortsatt kriminalitet

Flera lokala representanter har i intervjuer lyft att orosanmälningar till socialtjänsten rörande unga som begår, eller riskerar att begå, brott behöver utvecklas. Ett exempel är **Södertälje**, där polisen uppger svårigheter i samverkan med socialtjänsten gällande de ungdomar som inte är straffmyndiga. Även om samverkan har fungerat bra mellan polis och socialtjänst, uttrycks i intervjuer att problemet med hur man kan hantera ungdomar som inte är straffmyndiga kvarstår. Vidare nämns att det inte alltid är så att socialtjänst och polis har samma bild av ungdomarnas situation, och att det ibland kan bero på att polisen kan ha svårigheter att förmedla informationen på ett önskvärt sätt.

I **polisregion Stockholm** har en av insatserna inom ramen för utvecklingsarbetet varit att berörd personal genomgått kompetenshöjande åtgärder i form av föreläsningar om exempelvis lagen om unga lagöverträdare, om anmälningsskyldighet i 14 § socialtjänstlagen, samt om det brottsförebyggande perspektivet och åtgärder av kommunpoliserna.

Stöd till brottsutsatta

Flera intervjuade talar om vikten av ett bra stöd till de brottsutsatta och att stödet ska finnas genom hela rättsprocessen om en sådan blir av. Även om inte en rättsprocess kommer till stånd är stödet viktigt. Det finns flera skäl till det, och ett är att polisen sett att flera som blivit utsatta för rån senare själva rånar andra ungdomar. Ett annat skäl är det trauma som det innebär att bli utsatt.

Vid polisen i **Göteborg city** finns sedan 2005 en rångrupp som snabbt kan agera vid ungdomsrån. Gruppen har bland annat arbetat med att så snart som möjligt efter brottet ta med den rånutsatta ungdomen till brottsplatsen. Detta både för att få en tydligare bild av hur rånet gått till, men också som en del i bearbetningen för den som utsatts för rån. Rångruppen ser detta som en brottsförebyggande insats. Polisen i **Göteborgs city** träffar alltid utsatt ungdom på brottsplatsen. Det ökar kvaliteten på utredningen menar man, men också förtroendet från den utsatte gentemot polisen, och det kan förebygga att utsatt person själv blir gärningsperson.

I **polisregion Stockholm** har en av insatserna inom ramen för utvecklingsarbetet varit att arbeta för att kontakt med rånutsatt ungdom och vårdnadshavare ska tas inom 48 timmar för att säkerställa de utsattas behov samt fånga upp eventuella tillägg till utredningen.

I många kommuner och stadsdelar i Sverige, men långt ifrån alla, finns särskilda stödcentrum för brottsutsatta unga. I **Stockholms län** finns stödcentrum för unga brottsutsatta i alla kommuner och i **Stockholms stad**.

Trygghetsskapande insatser

Flera lokala representanter lyfter vikten av relevant och tydlig information till allmänheten. Effekten av informationsinsatser är dock inte belagd i forskningen. Det kan också finnas vissa svårigheter med att informera allmänheten om trender kring ungdomsrån. Att informera om att det sker flera rån i ett visst område kan leda till en ökad upplevd otrygghet även om risken att bli rånad fortfarande är låg.

I **Haninge** har man, efter att ha konstaterat en ökad upplevelse av otrygghet bland boende i samband med ungdomsrånen, jobbat med att öka tryggheten genom att arrangera trygghetsvandringar som genomförs av lokala idrottsföreningar. Detta anses vara framgångsrikt eftersom det gynnar både kommunen och föreningen. Föreningen får betalt för de vandringar som genomförs samtidigt som de som är aktiva inom föreningarna blir kända för allmänheten, vilket ökar den upplevda tryggheten. Som svar på den ökade upplevda otryggheten ökades i Haninge även närvaron av fältassistenter och ordningsvakter på de platser som hade identifierats som hot spots för rån.

I **Södertälje** använde polisen sociala medier, där de informerade om platser där ungdomsrån var mer vanligt förekommande, samt information om vad som kan vara bra att tänka på. En viktig aspekt var att alla samverkansparter var överens om vilken information som skulle läggas upp, vilket ledde till att både sociala medier och andra medier fick enhetlig information.

Det bedömdes i Södertälje viktigt att informera även olika aktörer runt utsatta platser om ungdomsrånen. Den information som samlades in hos polisen kunde sedan spridas till andra aktörer, såsom socialtjänsten, näringsidkare och SL. Detta ledde till att fler var uppmärksamma på brotten och brottens karaktär. Att involvera också näringsidkare ledde till att fler kunde larma polisen vid misstänkt beteende, eftersom de hade blivit informerade hur ett rån vanligtvis såg ut. De kunde via kameraövervakning ha koll på ifall det uppstod situationer som kunde vara ett rån, vilket de då kunde larma om.

I **Helsingborg** menar dock de intervjuade att information till allmänheten om rådande trender är en framgångsfaktor, eftersom flera personer blir mer vaksamma på eventuella rånsituationer. Det försvårar möjligheten att begå brott, och därmed bidrar allmänheten till det brottsförebyggande arbetet.

I **Nacka** valde man att, i förebyggande syfte, gå ut med information till ungdomar som riskerade att bli utsatta för rån. Informationen gick ut via bland annat föreningar. Informationen innehöll råd om att vara vaksam och att till exempel gå två och två från skolan. Även information om stödcentrum för unga brottsutsatta spreds.

I **Solna** förflyttades ungdomsrånen till omkringliggande områden när samverkan i Mall of Scandinavia gav resultat och rånen i gallerian minskade. Men eftersom köpcentrumet fortsatt påverkades negativt blev resultatet ett utökad LOV 3§-område, som tillsammans med ökad närvaro av polis försvårade möjligheten till rån och rånfrekvensen i hela Solna påverkades positivt.

Resultat?

Ungdomsrånen har minskat under de senaste åren. Det är svårt att säga om det kan ha med pandemin att göra, dock vet vi sedan tidigare att ungdomsrån kommer och går när det gäller omfattning. Liksom i allt brottsförebyggande arbete är uppföljning viktig när det gäller ungdomsbrott och specifikt ungdomsrån. Detta för att tydligare se vilka brottsförebyggande åtgärder som har effekt. Uppföljning behövs både på kort och lång sikt. När det gäller ungdomsrån kan det vara lättast att följa upp de direkta riktade åtgärderna mot utsatta platser vid utsatta tider. Uppföljningen kan då handla om en före- och eftermätning.

Insatser för att stoppa en kriminell livsstil, öka tryggheten och stödja brottsoffer förutsätter uppföljningar med längre tidshorisont. Många gånger behöver de dessutom följas upp även med kvalitativa undersökningsmetoder.

Det lokala arbetet spelar roll

Exempelsamlingen har visat på hur lokal mobilisering och samverkan kommit till stånd och vilka åtgärder som genomförts lokalt. Även om det är svårt att helt säkert säga att minskningen av rån berott på lokalt brottsförebyggande arbete så verkar arbetet ha haft betydelse och lärdomar ha dragits.

Liksom i andra utmaningar vad gäller brottsligheten behöver kommun och polis stå redo inför kommande vågor av ungdomsrån.

Det är av vikt att i det lokala lägesbilsarbetet bevaka utvecklingen gällande ungdomsrån. Finns det tendenser på uppgång och behöver organisationen aktiveras?

Här är samverkan mellan polis och kommun grunden, men andra aktörer är också viktiga, såsom näringsliv och föreningsliv. Tidigt agerande, såväl vid en trend av ökande ungdomsrån som vid handläggning och samverkan runt de unga individer som begår rån, kan förebygga att brotten upprepas.

Vad gäller insatser så är också stöd till utsatta ungdomar nödvändigt. Även föräldrar till rånutsatta unga efterfrågar stöd (Brå 2021a).

En tydlig kartläggning krävs

Liksom vid annan brottslighet kräver ungdomsrån en tydlig kartläggning, en gemensam lägesbild samt orsaksanalys. Därefter bör direkta, riktade insatser riktas mot brottsligheten på de platser och tider där de har bäst effekt. Ju tydligare kartläggning och gemensamma lägesbilder, desto bättre insatser.

Mer om processen i brottsförebyggande samverkan finns på <https://bra.se/forebygga-brott/samverkan.html> och i Brå m fl. 2010/2020; Brå 2021c och Brå 2018.

Unga som rånar andra unga – vilka insatser fungerar?

Lika viktigt som det är att de unga som utsatts för rån får stöd, är att de ungdomar som är gärningspersoner får hjälp att bryta sin brottsliga utveckling. Här har socialtjänsten en viktig roll, gärna i samverkan med andra aktörer. Socialstyrelsen tog under 2021 fram ett kunskapsstöd med rekommendationer för målgruppen unga med normbrytande beteende eller i risk för återfall i brott. Här finns rekommendationer om insatser såväl för barn 6–11 år som 12–17 år. Kunskapsstödet grundas i principerna om risk, behov och mottaglighet, RBM (Socialstyrelsen 2021).

Information och utbildningsmaterial

På Brås webbplats finns information och utbildningsmaterial om samverkansformerna SSPF (samverkan skola, socialtjänst, polis och fritid) och SIG (sociala insatsgrupper).

Samverkansformerna riktar sig mot målgrupperna barn och unga i risk eller hög risk för kriminalitet (www.bra.se/sig-sspf).

I Brås rapport om strategiska brott bland ungdomar redogörs för forskning om vilka faktorer som underlättar respektive försvårar processen att lämna en brottslig bana (Brå 2021b).

Källor:

Brottsförebyggande rådet m.fl. (2010/2020). *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet m.fl. (2018) *Orsaksanalys i lokalt brottsförebyggande arbete*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet (2021a) *Ungdomsrån. En kartläggning av nuläge och utveckling*. Rapport 2021:19. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2021b) *Strategiska brott bland ungdomar på 2010-talet och faktorer av betydelse för att lämna ett kriminellt liv*. Rapport 2021:5. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet (2021c) *Kartläggning och lägesbildaarbete i lokalt brottsförebyggande arbete*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Socialstyrelsen (2021) *Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott. Kunskapsstöd med rekommendationer för socialtjänstens arbete med barn 6–17 år*. Stockholm: Socialstyrelsen.

www.bra.se/sig-sspf

Intervjuer med lokala företrädare från kommun och polis.

Transkriberingar från workshoppar i samband med seminarium 2022.

Foto sid 1: Kevin Hendersen / Unsplash

urn:nbn:se:bra-1092